

Asia: VN/30511/2023

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi työriitojen sovittelusta ja eräiden työtaistelutoimenpiteiden edellytyksistä annetun lain muuttamisesta

Lausunnot

Yleiset huomiot

Ammattiliitto Pro yhtyy palkansaajakeskusjärjestöjen eriävään mielipiteeseen. Pro toteaa tämänkin säännösehdotuksen osalta, että valmistelussa ei ole noudatettu hyvän lainvalmistelun periaatteita esimerkiksi vaihtoehtojen kartoittamisen, lainvalmistelun riittävän keston, asiantuntijakuulemisten tai työryhmän osapuolten näkemysten huomioimisen osalta.

Vaikutusarviot ovat puutteellisia erityisesti arvioitaessa muutoksen vaikutuksia työmarkkinoiden sopimustoimintaan. Tämä puute korostuu, jos tarkoituksena on parantaa työmarkkinoiden toimivuutta. Lainvalmistelun puutteellisuus sovittelujärjestelmää kehitettäessä myös heikentää työehtosopimusosapuolten luottamusta järjestelmän toimivuuteen.

Pro katsookin, että valtakunnansovittelijan mahdollisuuksia sovintoehdotuksen antamiseen ei tule rajata lainsäädännöllä, eikä vastaavaa rajoitusta tule ulottaa myöskään sovittelulautakunnan työhön.

Sovittelujärjestelmän tehtävänä on edistää työmarkkinoiden toimivuutta. Työriitojen sovittelusta annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi yleisluontoinen säännös, jolla tuodaan lain tasolle periaatteet, joita valtakunnansovittelija on sovittelutoimessaan noudattanut tähänkin asti. Tämä muodostaa riskin työriitojen pitkittymiselle ja pahenemiselle, kun keinoja sovintoratkaisun saavuttamiselle kavennetaan. Mikäli kyse on nykytilan säilyttämisestä, tarvetta sääntelylle ei ole. On mahdollista, että muutos päinvastoin heikentää työmarkkinoiden toimivuutta ja esimerkiksi palkkatasa-arvon kehittämistä.

Pro korostaa, että puolestaan valtakunnansovittelijan toimiston resurssien vahvistaminen auttaa turvaamaan tehokkaan ja nopean sovitteluprosessin työriitatilanteissa. Lisäksi kaikille osapuolille avoimen ja yhdenmukaisen tiedonsaantia tulee kehittää. Tässä voidaan esimerkiksi seurata naapurimaan Ruotsin mallia, jossa valtakunnansovittelijan toimisto tuottaa palkkatilastoja kaikkien osapuolten käyttöön.

Palkkatasa-arvon osalta Pro viittaa tasa-arvovaltuutetun lausuntoon.

Nykytila ja sen arviointi

Kuten tähänkin asti, työmarkkinamallin tulee perustua työmarkkinaosapuolten yhteisymmärrykseen ja sopimiseen, eikä siitä tule säätää lailla. Tämä sisältyy myös Suomea velvoittaviin kansainvälisiin sopimuksiin.

Ammattiliitto Pro yhtyy palkansaajakeskusjärjestöjen eriävään mielipiteeseen ja viittaa tähän nykytilan arvioinnissa.

Yleisperustelut luvut 3–6

Lukujen 3-6 osalta Ammattiliitto Pro yhtyy STTK ry:n lausuntoon.

Helsingissä 26.7.2024

Ammattiliitto Pro

Anssi Vuorio, edunvalvontajohtaja

Pykälät ja säännöskohtaiset perustelut

1 § *Lain tarkoitus ja soveltamisala*

-

3 § *Valtakunnansovittelijan tehtävät*

-

11 § *Sovinnon aikaansaaminen*

-

13 § *Sovintoehdotus ja sovittelun keskeyttäminen*

5 §

-

6 §

-

-

Kautto Emilia
Ammattiliitto Pro